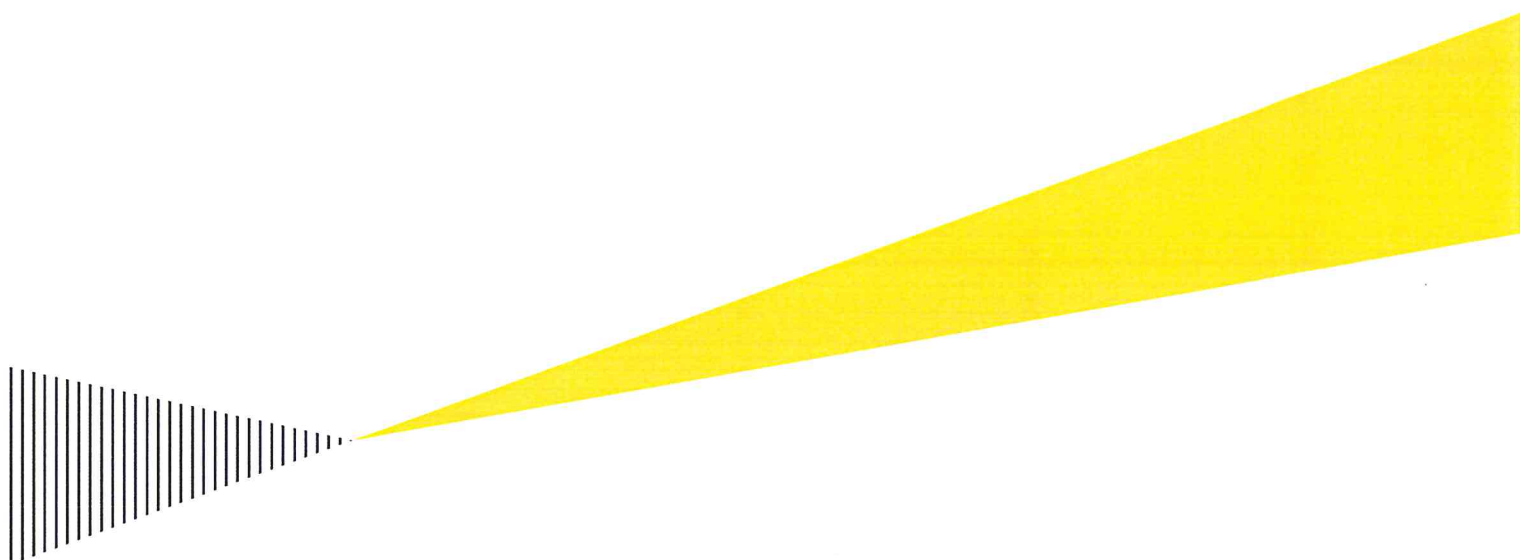

Östra Göinge kommun

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt

Building a better
working world

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte och revisionsfrågor	3
1.3. Revisionskriterier	4
1.4. Ansvarig nämnd/styrelse	4
1.5. Genomförande	4
2. Iakttagelser	5
2.1. Strategi och genomförande av uppsikt	5
2.2. Ledamöternas uppsikt	8
2.3. Åtgärder och återrapporering	10
3. Bedömningar och rekommendationer	12
3.1. Svar på revisionsfrågor och bedömningar	12
3.2. Rekommendationer	13
Källförteckning	14
Bilaga 1: Enkätmall	15

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Östra Göinge kommun granskat om kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt utöver sin uppsikt över övriga nämnders, bolags och kommunalförbunds verksamhet. Granskningen grundas på intervjuer med bland annat kommundirektör och kommunstyrelsens presidium, dokumentstudier och en enkät till kommunstyrelsens ledamöter.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis har ändamålsenliga former för uppsiktsplikten och att dessa i flera delar fungerar tillfredsställande. Kommunstyrelsen har ett tydligt reglemente vari uppsiktsplikten och det samordnande ansvaret framgår. Detta gäller också det samordnande ansvaret inom ramen för kommunens styrmodell, inkluderat utformning av övergripande mål och genomförande av uppföljning. Vi bedömer dock att det är oklart hur arbetet med uppsiktsplikten ska gå till i praktiken som följd av att det inte finns något samlat årshjul eller någon tydlig strategi för dess genomförande. Det finns inte heller någon klargjord struktur för hur återrapportering till kommunfullmäktige ska göras vid konstaterade brister eller av icke verkställda beslut.

Vi har bland annat gjort följande iakttagelser:

- ▶ Kommunstyrelsen har inte antagit någon tydliggjord strategi för genomförandet av sin uppsikt. Genomförd enkät till kommunstyrelsens ledamöter tyder på att det finns viss osäkerhet över om kommunstyrelsen antagit en strategi eller ej.
- ▶ Det finns ingen dokumenterad rutin eller framarbetad handlingsplan gällande hur kommunstyrelsen ska agera om den under sin uppsikt upptäcker företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen.
- ▶ Det finns ingen sammanställd, övergripande lista med icke genomförda kommunfullmäktigebeslut som återrapporteras till kommunfullmäktige årligen. Viss Uppföljning sker dock inom ramen för kommunstyrelsens interna kontroll (verksamhetsrapporter) samt genom årsredovisning.
- ▶ Av inkomna enkätsvar framkommer bland annat att uppsikten över bolagen uppfattas ske med väldigt olika frekvens. Någon menar att det i stort aldrig sker medan andra menar att detta sker månatligen. Liknande svar gavs avseende hur dialogen med styrelserna fungerar.
- ▶ På frågan om kommunstyrelsen uppsikt kan förbättras svarade en stor andel ja (5) medan övriga respondenter svarade vet ej (2).

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Dokumentera hur arbetet med uppsikten ska gå till i praktiken och tydliggöra vad som praktiskt ingår i ansvaret.
- ▶ Säkerställa en samlad uppsikt över nämnders och bolags ej verkställda beslut med motivering, samt tillse att kommunfullmäktige får del av denna information
- ▶ Ta fram dokumenterade rutiner som tydligt beskriver hur kommunstyrelsen ska agera om de under uppsikten upptäcker företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen. Det bör här också framgå när och hur kommunfullmäktige ska informeras.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Enligt kommunallagen 6 kap. ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och gemensamma nämnders verksamheter. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag och över kommunalförbund där man är medlem. Styrelsen ska uppmärksamta och följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning och hos fullmäktige göra de framställningar som behövs. Styrelsen får från övriga nämnder och beredningar begära in de upplysningar som de behöver för att fullgöra sitt uppdrag.

Med styrelsens ledande ställning följer att den har till uppgift att skaffa sig överblick över hela kommunförvaltningen. Det åligger styrelsen särskilt att bereda och yttra sig i ärenden som ska handläggas av kommunfullmäktige, ha hand om den ekonomiska förvaltningen, verkställa fullmäktiges beslut och i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till styrelsen.

Uppsikten är ett medel för att kommunstyrelsen på ett effektivt sätt ska kunna leda och samordna hela den kommunala verksamheten. Ett syfte är att övervaka att nämnders, bolags och kommunalförbunds verksamhet bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att lagar och förordningar följs och att medlen används effektivt.

Östra Göinge kommun har idag en organisation som består av en kommunstyrelse och en myndighetsnämnd, tillsyns- och tillståndsnämnden. Nämnden har ansvar för kommunens uppgifter inom planförfarande, miljö- och hälsoskyddsområdet (tillstånd och tillsyn) samt byggnadsväsendet. Förvaltningsstrukturen består i sin tur av en stor förvaltning. Denna organisation medför att uppsikten i traditionell mening inte berör kommunstyrelsens egen verksamhet och den verksamhet som bedrivs av kommunens förvaltning. Som följd av detta hamnar då större delen av kommunens verksamhet utanför vad som traditionellt omfattas av uppsiktsplikten.

Då uppsiktsplikten syftar till att vara ett medel för kommunstyrelsen att på ett effektivt sätt leda och samordna hela den kommunala verksamheten har dock ingen tydlig gräns dragits i denna rapport avseende att leda och samordna nämndernas arbete kontra de verksamhetsområden som istället finns organiserat inom förvaltningen. Det innebär att uppsikten i denna rapport även till viss del faller inom ramen för det som normalt handlar om intern styrning och kontroll. För att få en samlad bild över huruvida kommunstyrelsen leder och samordnar den kommunala verksamheten på ett ändamålsenligt sätt har med andra ord verksamhetsområden inom kommunens förvaltning till viss del innefattats.

Östra Göinge kommuns förtroendevalda revisorer har med bakgrund i ovanstående beslutat att granska om kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt utövar sin uppsikt.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens övergripande syfte är att bedöma om kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt utövar sin uppsikt över övriga nämnders, kommunalförbunds och bolags verksamhet.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har kommunstyrelsen antagit någon strategi för genomförandet av sin uppsiktsplikt gentemot övriga nämnder, bolag och kommunalförbund?
- ▶ Genomför kommunstyrelsen sin uppsiktsplikt på ett ändamålsenligt sätt?

- ▶ Säkerställer kommunstyrelsen att samtliga ledamöter ges möjlighet att bedriva sin uppsikt?
- ▶ Finns det någon dokumentation som beskriver hur kommunstyrelsen ska agera om de under uppsikten upptäcker företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen?
- ▶ Rapporterar kommunstyrelsen vidare till kommunfullmäktige avseende utfallet av uppsikten?

1.3. Revisionskriterier

- ▶ Kommunallagen
- ▶ Reglemente för kommunstyrelsen
- ▶ Kommunala mål och riktlinjer

1.4. Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsen.

1.5. Genomförande

Granskningen grundas på dokumentstudier och intervjuer med bland annat kommundirektör och kommunstyrelsens presidium (se källförteckning). En enkät till kommunstyrelsens ledamöter har också genomförts. Samtliga ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen tillfrågades att besvara enkäten, vilket vid datum för utskicket var 26 personer. Utskicket gjordes per mail i slutet av juni med påminnelse i augusti.

Svarsfrekvensen var 27 procent (7 personer) med fördelning enligt nedan:

Är du ordinarie ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen?

<i>Svarsfördelning</i>	
Ordinarie	71 %
Ersättare	29 %

Granskningen har genomförts mellan juni och september 2018.

2. Iakttagelser

2.1. Strategi och genomförande av uppsikt

Vid intervjuer har framkommit att kommunstyrelsen inte antagit någon särskilt utformad strategi för genomförandet av sin uppsiktsplikt. Hänvisning sker istället till kommunstyrelsens reglemente, där det under 2 § tydliggörs att styrelsen ska:

- ▶ Leda arbetet med att samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten, göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållna annan nämnd.
- ▶ Övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt.
- ▶ Se till att uppföljning sker till fullmäktige om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret innefattande även den verksamhet som bedrivs i gemensamma nämnder.
- ▶ Ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag, som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.

2.1.1. Styrmodell för Östra Göinge

Under 2015 påbörjades ett arbete med att uppdatera styrmodellen i Östra Göinge, vilket i sin tur ledde till bildandet av en ny organisation, med start i september 2016. Därefter har förändringsarbetet i mycket inriktats mot resultatstyrning och att förbättra kommunens uppföljningsprocesser.

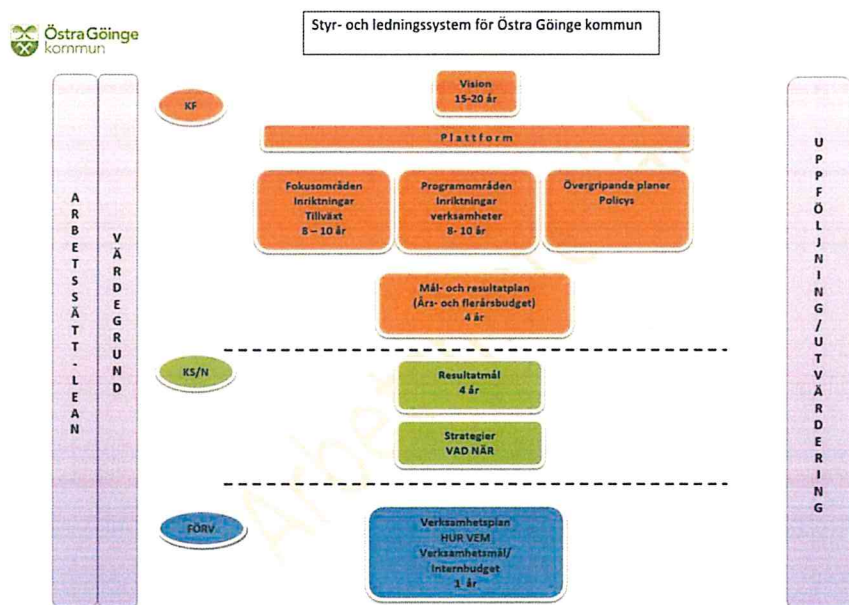
Östra Göinge kommun består i huvudsak av en förvaltningsorganisation under kommunstyrelsen. Förvaltningen och dess verksamheter är organiserade efter olika verksamhetsområden: familj och utbildning, inflyttning och arbete, hälsa och omsorg, samhällsbyggnad, HR och digital utveckling, ekonomi och intern service, strategi och tillväxt samt stab. Tre olika utskott bereder i sin tur ärenden till kommunstyrelsen och beslutar i de fall delegation finns. Utöver utskott och råd finns även en tillsyns- och tillståndsnämnd, en valnämnd och en krisledningsnämnd.

Den så kallade "Göingemodellen" bygger bland annat på att kommunfullmäktige först beslutar om en långsiktig, övergripande vision. Idag är den långsiktiga visionen "15 000 stolta Göingar". Kopplat till visionen beslutas i sin tur om så kallade utmaningsområden, vilka i sig är tänkt att fungera som en tydliggjord politisk prioritering. Dessa är i nuläget fyra stycken:

- ▶ Boende
- ▶ Arbete och företagande
- ▶ Kunskap och kompetens
- ▶ Äldrande

I den fyraåriga mål- och resultatplanen som beslutas av kommunfullmäktige tydliggörs mer långsiktiga inriktningar och kortsiktiga resultatmål kopplat till respektive område. Planen revideras årligen. Varje år upprättar kommunchefen även en årsplan för förvaltningen som innehåller övergripande prioriteringar samt mer konkreta förvaltningsmål. Syftet med planen är att uppfylla politiskt antagna mål och de uppdrag som förvaltningen har enligt lagar och

förordningar. Årsplanen bryts i sin tur ned till konkreta verksamhetsplaner för avdelningar och enheter i organisationen, och innehåller verksamhetsmål och handlingsplaner med aktiviteter.

Styrmodellen är under förändring och under året ska en ny modell till viss del arbetas fram och beslutas. I syfte att stärka kommunens uppföljnings- och utvärderingsprocess har man under 2017 och 2018 vid olika tider på året arbetat fram så kallade *verksamhetsrapporter*. Rapporterna syftar till att framlägga en heltäckande rapportering för hur det går med arbetet inom utvalda utmaningsområden och ska utöver att redogöra för uppnådda resultat inom området även kunna ligga till grund för en politisk analys. Som följd av att den kommunala verksamheten i huvudsak är organiserad direkt under kommunstyrelsen, och inte genom upprättandet av ett flertal nämnder, blir detta dock en fråga om intern styrning och kontroll.

Följande utvärderingsmodell används:

1. Verksamhetsrapport för det specifika utmaningsområdet presenteras för kommunstyrelsen.
2. Verksamhetsrapporten remitteras antingen till kommunstyrelsens ledningsutskott eller till omsorgs- och utbildningsutskott.
3. Utskotten arbetar fram politisk analys kopplat till styrande politiska dokument
4. Analysrapporten överlämnas till kommunstyrelsen för behandling.
5. Kommunstyrelsens fastställda analys framläggs för kommunfullmäktiga för presentation och genomgång.
6. Vid det därpå följande kommunfullmäktigemötet sker en politisk debatt kring den framlagda politiska analysen.

I rapporterna redogörs såväl för de program, mål och strategier som finns kopplat till området som andra prioriteringar som eventuellt gjorts i organisationen. Rapporten kan även innehålla rekommendationer för det fortsatta arbetet. Denna uppföljning sker i dialog tillsammans med berörda politiker i kommunstyrelsen som i slutändan fastställer rapporten som sin egen. Syftet är bland annat att verksamheter som inte alltid berörs direkt av politiskt prioriterade mål här även tillåts lyfta fram vad de gör för politikerna. Underlaget blir i sin tur en grund för ett politiskt samtal där fokus ska läggas på resultat, snarare än på aktiviteter. En särskilt aspekt av

verksamhetsrapporterna uppges också vara de är heltäckande och därmed berör alla verksamheter inom området, oavsett regi.

Vid intervjuer har betonats att denna uppföljningsprocess fortfarande är väldigt ny och de exakta formerna för arbetet är under utveckling, men flera lyfter fram rapporterna som något väldigt positivt – såväl politiker som intervjuade tjänstemän. Verksamhetsrapporterna upprättas utifrån områdena kunskap och kompetens, boende, åldrande samt för arbete och företagande.

Intern kontroll

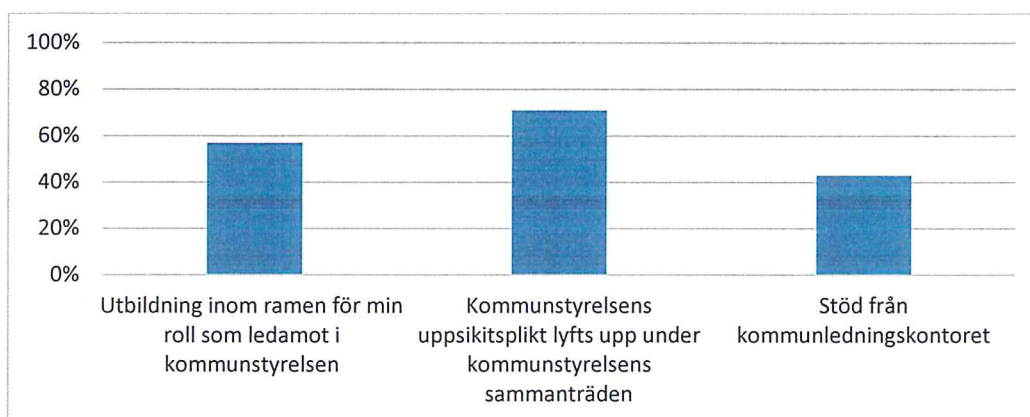
Kommunens arbete med intern kontroll utgår från reglementet för intern kontroll. Enligt reglementet ansvarar kommunstyrelsen för att det finns en god intern kontroll hos kommunens nämnder och förvaltningar. I detta ligger ansvaret för att en organisation kring intern kontroll upprättas och kontinuerligt aktualiseras. Kommunstyrelsen ska även, med utgångspunkt från nämndernas och de kommunala bolagens uppföljningsrapporter, utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och i de fall förbättringar behövs besluta om sådana. Kommunstyrelsen ska bedriva intern kontroll av eget verksamhetsområde på samma sätt som gäller för nämnd samt hålla sig informerade om den interna kontrollen i kommunens bolag. Nämnderna ska för varje år anta en särskild plan för det kommande årets uppföljning av den interna kontrollen.

Kommunstyrelsen ansvarar vidare för att årligen genomföra en samlad utvärdering av den interna kontrollen, samt redovisa för revisorerna och kommunfullmäktige i samband med årsboksutet. I kommunstyrelsens interna kontrollplan för 2018 lyfts fyra prioriterade kontrollområden upp: inköp och upphandling, attestering, beslut till betalning inom äldreomsorg samt verkställighet av beslut om insats (berör handikappomsorgen). Ansvarig, frekvens samt metod tydliggörs, tillsammans med risk- och väsentlighetsbedömning för respektive område.

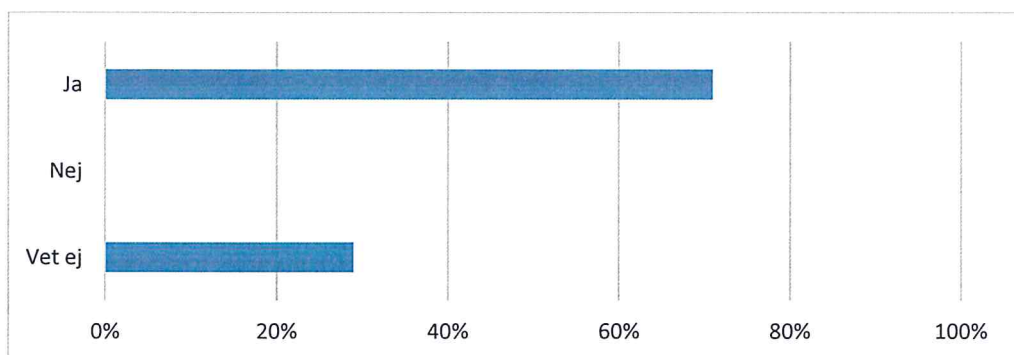
2.1.2. Enkätresultat avseende strategi för uppsikt

Vid genomförd enkät fick kommunstyrelsens ledamöter svara på frågan om de tagit del av någon strategi för kommunstyrelsens uppsikt. 3 av 7 personer svarade nej på frågan och övriga respondenter svarade jakande, men hänvisade då till olika typer av strategier/styrmodeller eller styrdokument: kommunens styr- och ledningssystem samt framarbetade strategier kopplat till specifika verksamhetsområden.

Vid besvarande av frågan om vilket konkret stöd som erhålls för att bedriva uppsiktsplikt som ledamot var det vanligaste svaret att uppsiktsplikten lyfts under kommunstyrelsens sammanträden:

Ledamöterna fick även frågan om de anser att kommunstyrelsens uppsikt kan förbättras.

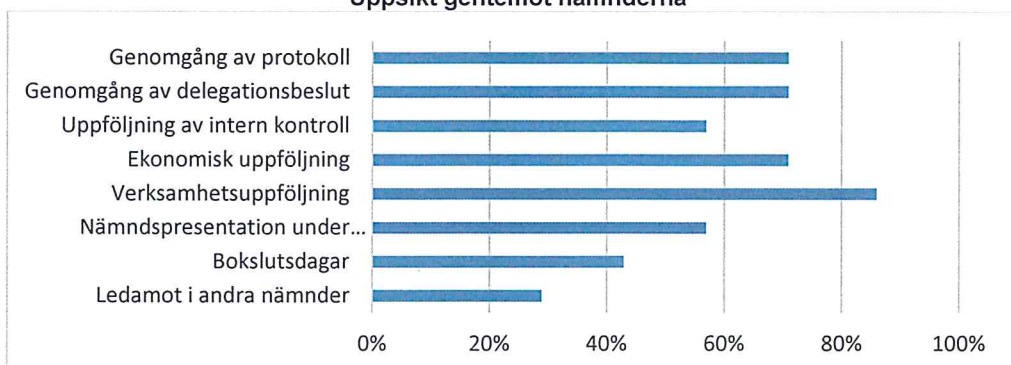
5 av 7 personer svarade jakande på frågan. Inga närmare kommentarer angavs i fritextsvaren. Resultatet kan dock tolkas som att ledamöterna ser att kommunstyrelsens uppsiktsplikt kan tydliggöras och/eller utvecklas ytterligare.

2.2. Ledamöternas uppsikt

I genomförd enkät fick kommunstyrelseledamöterna svara på hur de fullföljer sin uppsikt gentemot nämnderna. Flera alternativ var möjliga att välja. Av diagrammet nedan framgår att ledamöterna anser att de vanligaste sätten att bedriva uppsikt gentemot nämnderna är genom verksamhetsuppföljning (86 %), följt av genomgång av såväl protokoll (71 %) som delegationsbeslut (71 %) samt genom ekonomisk uppföljning (71 %). Mindre vanligt är att genomföra sin uppsikt som ledamot i andra nämnder (29 %) eller på bokslutsdagar (43 %).

När ledamöterna i sin tur angav hur frekvent de bedriver sin uppsikt av övriga nämnder skiljer sig svaren åt. Någon påtalar att det inte sker lika ofta som det kanske gör i andra kommuner till följd av att Östra Göinge inte har nämnder med egen verksamhet i samma utsträckning som många andra. Men flera av ledamöterna anger att det sker varje gång det är kommunstyrelsemöte, bland annat genom presentationer eller genom löpande dialog med kommunens verksamheter.

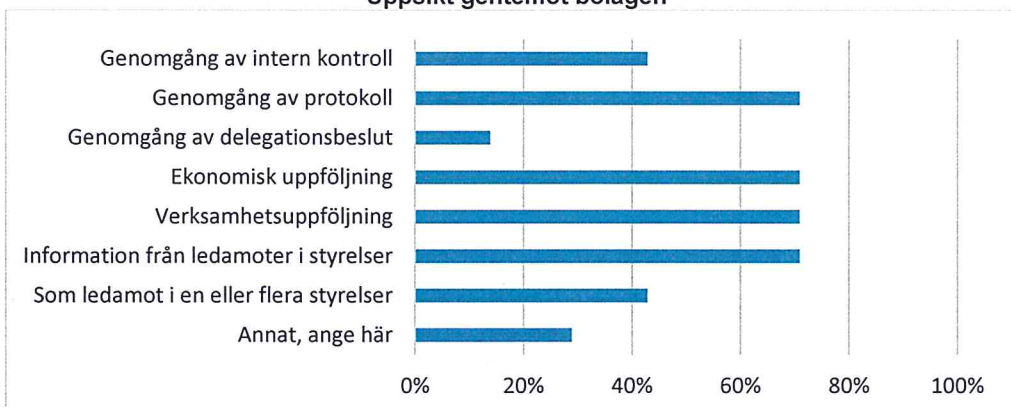
Uppsikt gentemot nämnderna

När det gäller uppsikt över bolagen framkom av intervjuer att bolagen minst tre gånger per år redogör för sin verksamhets resultat till kommunstyrelsen. Även planer framåt diskuteras vid dessa tillfällen. Det betonades dock att det i en del fall förs löpande diskussion avseende förbättrad och löpande ägarstyrning, där utrymme för utvecklingsfrågor ska tillåtas få större utrymme. Den formella ägarstyrningen bedöms dock vara tydlig och det påstås framgå klart när bolaget ska komma till kommunstyrelsen och formella koncernledningsmöten ska hållas, fyra gånger per år.

I genomförd enkät fick ledamöterna svara på hur de bedriver sin uppsikt avseende de kommunala bolagen. Av diagrammet nedan framgår att de fyra vanligaste sätten att bedriva uppsikt över bolagen, baserat på inkomna svar, är genom ekonomisk uppföljning, verksamhetsuppföljning, information från ledamöter i styrelser samt genom genomgång av protokoll (71 %).

Uppsikt gentemot bolagen

På frågan om hur ofta uppsikten bedrivs gentemot bolagen är svaren mer skiftande. Någon ledamot anger varje månad och att det sker på kommunstyrelsens möten. Någon annan anger att det sker emellanåt och ytterligare någon annan att hen i stort aldrig bedriver sin uppsikt gentemot bolagen. På frågan gällande vilket sätt dialog sker med styrelserna angavs liknande svar, där någon angivit att detta sker genom presidiemöten, ordförandeträffar och rapportering på kommunstyrelsemöten. Någon anger att sådan dialog är obefintlig och någon att det sker vid de tillfällen de kommer till kommunstyrelsen för presentation av rådande läge.

Dessa svar, jämfört med svaren avseende uppsikt av kommunens nämnder, tyder på att det bland de svarande ledamöterna finns en större osäkerhet rörande uppsikten mot bolagen än mot kommunens nämnder.

2.3. Åtgärder och återrapportering

Det finns ingen handlingsplan eller särskilt upprättad rutin eller dokumentation kring hur kommunstyrelsen ska agera om den under uppsikten upptäcker företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen. Av intervjuer har framkommit att kommunfullmäktige fattar förhållandevis få beslut av verkställighetskaraktär och mer om inriktningar och programhandlingar. Det är i sin tur kommunstyrelsen som fattar beslut gällande mer konkreta styrdokument. Vid intervjuer har påtalats att eventuellt uppmärksammade brister hanteras beroende på vad det gäller och från fall till fall.

I enlighet med årshjulet ska alla strategiska och politiska dokument följas upp på samma sätt, dvs. i samband med delårsrapporter, verksamhetsrapporter, årsredovisning och intern kontroll. Uppföljning och återrapportering ska med andra ord ske koordinerat, vid dessa tillfällen och genom upprättandet av dessa rapporter.

Det framgår av genomförda intervjuer att det i dagsläget inte finns en samlad bild av vilka beslut som ej verkställs eller anledningarna till detta. Verkställandet av beslut uppges ibland följas upp om detta specifikt beslutats i det enskilda fallet. Det finns dock ingen övergripande dokumenterad rutin för hur verkställigheten av fattade beslut generellt ska sammanställas och avrapporteras.

I mål- och resultatplan för 2017 sker viss återrapportering av vad som genomförts under året. För bolagen redovisas var för sig, förutom ekonomiskt resultat, även en summering av årets stora händelser samt vad som planeras för det kommande året. För den kommunala verksamheten redovisas resultatmål och beslutade aktiviteter, där sistnämnda bedöms som genomförda, delvis genomförda eller ej genomförda. Men någon samlad sammanställning återfinns ej av samtliga aktiviteter.

Under året sker även viss återrapportering genom upprättandet av så kallade verksamhetsrapporter, vilka tematiskt är kopplade till de av politiken särskild utpekade utmaningsområdena. Detta korsar dock in i vad som traditionellt handlar om intern styrning och kontroll. Den exakta formen för denna rapportering samt efterföljande politisk analys är under utveckling. Centrala strategiska dokument och programhandlingar som kan kopplas till området tydliggörs i rapporteringen, och centrala resultat rapporteras – inklusive de åtgärder/aktiviteter som prioriterats för året. Rapporten utgör i sin tur ett underlag för politikerna, där de utifrån upprättad rapport svarar med diskutera och att göra en politisk analys av kommunens arbete inom utmaningsområdet.

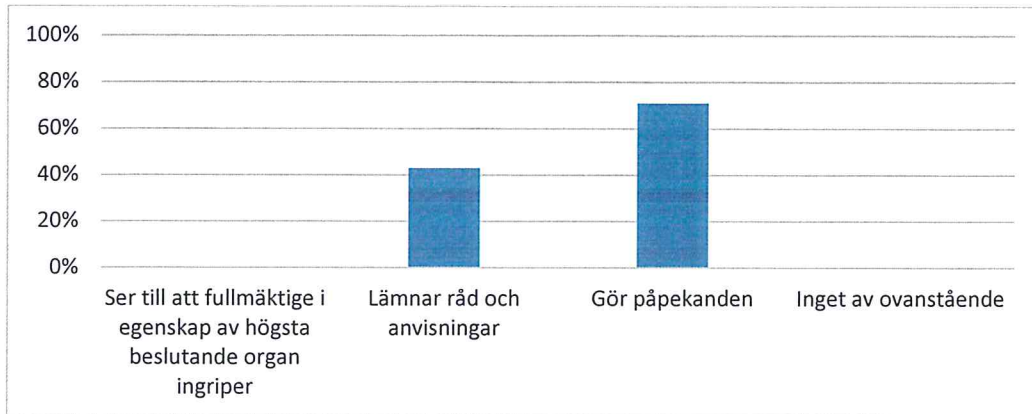
Rapporterna medför dock ingen närmare återrapportering avseende sådana beslut som eventuellt förekommer i beslutade handlingsprogram och/eller planer men som av någon anledning inte genomförts.

2.3.1. Enkätresultat återrapportering

Ledamöterna har i enkäten angivit hur kommunstyrelsen vanligen agerar om det upptäcks företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen. I diagrammet som presenteras nedan tydliggörs svarens fördelning. Flest har svarat att kommunstyrelsen gör påpekanden gentemot nämnd eller styrelse (5 personer) och/eller genom att lämna råd och anvisningar (3 personer). Ingen har angett att kommunfullmäktige involveras.

Building a better
working world

På frågan hur kommunstyrelsens rapportering till kommunfullmäktige sker är svaren i fritextfälten skiftande. Någon menar att detta inte sker alls och någon att detta kan skötas bättre. Andra svar påtalar att rapportering till kommunfullmäktige sker genom protokoll, via skrivelser eller via gruppledare. De inkomna svaren tyder på viss oklarhet avseende hur rapportering till kommunfullmäktige genomförs.

3. Bedömningar och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis har ändamålsenliga former för uppsiktsplikten och att dessa i flera delar fungerar tillfredsställande. Kommunstyrelsen har ett tydligt reglemente vari uppsiktsplikten och det samordnande ansvaret framgår. Detta gäller också det samordnande ansvaret inom ramen för kommunens styrmodell, inkluderat utformning av övergripande mål och genomförande av uppföljning. Vi bedömer dock att det är oklart hur arbetet med uppsiktsplikten ska gå till i praktiken som följd av att det inte finns något samlat årshjul eller någon tydlig strategi för dess genomförande. Det finns inte heller någon klagjord struktur för hur återrapportering till kommunfullmäktige ska göras vid konstaterade brister eller av icke verkställda beslut.

3.1. Svar på revisionsfrågor och bedömningar

3.1.1. Har kommunstyrelsen antagit någon strategi för genomförande av sin uppsikt gentemot övriga nämnder och kommunalförbund?

Kommunstyrelsen har inte antagit någon specifik strategi för genomförandet av sin uppsikt. Hänvisning sker till kommunens reglemente. Erhållna enkätsvar tyder på att det finns viss osäkerhet hos de svarande ledamöterna rörande huruvida någon strategi antagits. Strax över hälften av de ledamöter som svarat angav att de tagit del av en uppsiktsstrategi, men då som en följd eller del av andra styrdokument och strategier.

3.1.2. Genomför kommunstyrelsen sin uppsiktsplikt på ett ändamålsenligt sätt?

Varje år tas en budget och nämndsmål fram för att styra förvaltningen tillsammans med en ettårig verksamhetsplan. De helägda bolagen följs upp tre gånger per år.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen endast delvis genomför sin uppsiktsplikt på ett ändamålsenligt sätt. Berörda verksamheter och resultat följs upp och analyseras. Kommunstyrelsen bör dock bättre dokumentera hur arbete med uppsiktsplikten ska gå till i praktiken för att därigenom också tydliggöra vad som i praktiken ingår i ansvaret. Detta kan med fördel göras som en del av befintlig styrmodell och uppföljningsstruktur, men där det tydliggörs när, samt vilken typ av information berörd del av den kommunala organisationen ska lämna till kommunstyrelsen.

3.1.3. Säkerställer kommunstyrelsen att samtliga ledamöter ges möjlighet att bedriva sin uppsikt?

I genomförd enkät framkom att det vanligaste sättet att bedriva uppsikt gentemot nämnd är genom verksamhetsuppföljning. Svaren här kan dock tyda på att kommunstyrelsens utskott även beaktats, utöver tillsyns- och tillståndsnämnden. Andra svar innefattade att uppsikten bedrivs genom genomgång av protokoll, ekonomisk uppföljning samt genom genomgång av delegationsbeslut.

Vår bedömning är att kommunstyrelsens ger ledamöterna möjlighet att bedriva sin uppsikt. Av inkomna svar framkommer dock att formerna för detta kan ses över och stärkas. Svarande ledamöter uppger att de sin bedriver uppsikt med förhållandevis olika frekvens och på delvis skilda sätt.

3.1.4. Finns det någon dokumentation som beskriver hur kommunstyrelsen ska agera om de under uppsikten upptäcker företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen?

Det finns ingen handlingsplan eller dokumentation som tydliggör hur kommunen ska agera om de under uppsikten upptäcker företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen.

Vår bedömning är att det är otydligt vilka åtgärder som ska vidtas vid konstaterade negativa företeelser, samt hur och när kommunfullmäktige ska delges information.

3.1.5. Rapporterar kommunstyrelsen vidare till kommunfullmäktige avseende utfallet av uppsikten?

Det framgår av genomförda intervjuer att det i dagsläget inte finns en samlad bild av vilka beslut som ej verkställs eller anledningarna till detta. Viss återslagrapportering av vad som genomförts sker genom uppföljning av mål- och resultatplan, vari även bolagens redovisning förekommer, samt genom upprättande av verksamhetsrapporter (vari kommunens verksamheter organiserad under kommunstyrelsen tydliggör delar av sitt arbete).

Vi bedömer att rapportering avseende utfallet av uppsikten till kommunfullmäktige kan förtydligas och förbättras. Detta kan bland annat göras genom samlad dokumentation kring vilka kommunfullmäktigebeslut som ej verkställts samt förklaring till varför.

3.2. Rekommendationer

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Dokumentera hur arbetet med uppsikten ska gå till i praktiken och tydliggöra vad som praktiskt ingår i ansvaret.
- ▶ Säkerställa en samlad uppsikt över nämnders och bolags ej verkställda beslut med motivering, samt tillse att kommunfullmäktige får del av denna information
- ▶ Ta fram dokumenterade rutiner som tydligt beskriver hur kommunstyrelsen ska agera om de under uppsikten upptäcker företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen. Det bör här också framgå när och hur kommunfullmäktige ska informeras.

Östra Göinge den 28 september 2018

Sara Shamekhi
EY

Linus Andersson
EY

Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Kommundirektör
- ▶ Kommunstyrelsens presidium
- ▶ Utredare
- ▶ Ekonomichef

Dokument:

- ▶ Reglemente för intern kontroll
- ▶ Intern kontrollplan 2017 och 2018
- ▶ Uppföljning intern kontrollplan 2017
- ▶ Styr och ledning 2013 handbok
- ▶ Kommunstyrelsens delegationsordning
- ▶ Kommunstyrelsens reglemente
- ▶ Verksamhetsrapport 2018
- ▶ Mål- och resultatplan 2019 med flerårsplan 2020-2021
- ▶ Årsredovisning 2017

Bilaga 1: Enkätmall

Kommunstyrelsens uppsikt över nämnder, bolag och kommunförbund

Bakgrundsvariabler:

1. Är du ordinarie ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen? *(Ett alternativ är möjligt att välja)*
 - a. Ordinarie
 - b. Ersättare

Enkät:

1. Har du tagit del av någon strategi för kommunstyrelsens uppsikt?
 - a. Ja
 - b. Nej

Om ja, beskriv hur strategin är tillämpad.
Fritextsvar:

Om nej, finns det ett behov av en strategi?
Fritextsvar:
2. På vilket/vilka sätt fullföljer du som ledamot i kommunstyrelsen din uppsikt gentemot nämnderna? *(Flera alternativ är möjliga att välja)*
 - a. Genomgång av protokoll
 - b. Genomgång av delegationsbeslut
 - c. Uppföljning av intern kontroll
 - d. Ekonomisk uppföljning
 - e. Verksamhetsuppföljning
 - f. Nämndspresentation under kommunstyrelsens sammanträden
 - g. Bokslutsdagar
 - h. Ledamot i andra nämnder
 - i. Annat, ange:
3. Hur ofta under verksamhetsåret bedriver du din uppsikt gentemot nämnderna? *(Måste svara för att kunna gå vidare)*
 - a. Fritextsvar:
4. På vilka sätt sker dialogen med nämnderna? *(Måste svara för att kunna gå vidare)*
 - a. Fritextsvar:

5. På vilket/vilka sätt fullföljer du som ledamot i kommunstyrelsen din uppsikt gentemot de kommunala bolagen (såväl hel- som delägda)? (Flera alternativ är möjliga att välja)
- Genomgång av protokoll
 - Uppföljning av intern kontroll
 - Genomgång av delegationsbeslut
 - Ekonomisk uppföljning
 - Verksamhetsuppföljning
 - Information från ledamot i styrelser
 - Jag är ledamot i en eller flera bolagsstyrelser
 - Annat, ange:
6. Hur ofta bedriver du din uppsikt gentemot de kommunala bolagen? (Måste svara för att kunna gå vidare)
- Fritextsvar:
7. På vilka sätt sker dialogen med styrelsen? (Måste svara för att kunna gå vidare)
- Fritextsvar:
8. "Jag har bra möjligheter till insyn i bolagets verksamhet".
Välj det alternativ som passar bäst in för varje bolag.

Bolag	Instämmer helt	Instämmer i hög grad	Instämmer delvis	Instämmer i låg grad	Instämmer inte alls	Vet ej
Göingehem AB						
AB Östra Göinge Fastigheter nr 1						
CEISS AB						
SBVT AB (Skåne Blekinge Vatten Tjänst AB)						
ÖGRAB (Östra Göinge Renhållnings AB)						
IT-kommuner i Skåne AB						

9. På vilket/vilka sätt fullföljer du som ledamot i kommunstyrelsen din uppsikt gentemot kommunalförbunden? (Flera alternativ är möjliga att välja)
- Genomgång av protokoll
 - Uppföljning av intern kontroll
 - Genomgång av delegationsbeslut
 - Ekonomisk uppföljning
 - Verksamhetsuppföljning
 - Information från ledamot i direktionen
 - Jag är ledamot i en eller flera direktioner

h. Annat, ange

10. Hur ofta bedriver du din uppsikt gentemot kommunalförbunden? (Måste svara för att kunna gå vidare)

a. Fritext

11. På vilka sätt sker dialogen med direktionerna? (Måste svara för att kunna gå vidare)

a. Fritext

12. Hur agerar kommunstyrelsen om företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen upptäcks under uppsikten? (Flera alternativ är möjliga att välja)

a. Gör påpekanden

b. Lämnar råd och anvisningar

c. Ser till att fullmäktige i sin egenskap av högsta beslutande organ ingriper

d. Annat, ange:

e. Inget av ovanstående (fritext)

13. Hur sker kommunstyrelsens rapportering till kommunfullmäktige? (Måste svara för att kunna gå vidare)

a. Fritextsvar:

14. Vilket stöd erhåller du som ledamot i kommunstyrelsen för att kunna bedriva din uppsiktsplikt? (Flera alternativ är möjliga att välja)

a. Utbildning inom ramen för min roll som ledamot i kommunstyrelsen

b. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt lyfts upp under kommunstyrelsens sammanträden

c. Stöd från kommunledningskontoret

d. Annat, ange:

15. Anser du att kommunstyrelsens uppsikt kan förbättras för att bli mer ändamålsenlig?

a. Ja

b. Nej

c. Vet ej

d. Förtydligande kommentar (likadant som enkäten i Höganäs så att den inte får en egen siffra)

TACK FÖR DITT DELTAGANDE!